

IN MEMORIAM

**Tanja
Simić Jelača**

1979. - 2017.

Nedovršena priča

**TANJA SIMIĆ
 JELAČA** bila je dugogodišnja novinarka Nacionala za koji je pisala i između dviju faza svoje teške bolesti

Euforija mi se silovito vraćala dan nakon svake kemo. Udarala je u glavu, dizala adrenalin. Davala ogromnu energiju. Suludu. Bila sam oduševljena. Obično bih se tih dana dogovorila za bar dvije kave i još bih onda izašla i navečer, objašnjavajući ljudima kako je rak najbolje što mi se dogodilo u životu.

„Ma joj, uživam. Zamijenila sam 500 različitih problema za samo jedan. Pa radije imam jedan, nego njih 500“, rekla sam neki dan na telefon prijatelju, pokušavajući ga izmamiti na kavu na vrhuncu euforije. Drugom sam istoga dana u kafiću oduševljeno pričala kako na račun raka mogu besplatno na jogu i psihoterapiju, jeftinije na bazen - nakon što sam mu pola sata uzbuđeno mašuci rukama po zraku hvalila svoju fitoterapeutkinju. „Ozbiljno ti kažem, ako ovo preživim, bit će to najbolja stvar koja mi se desila u životu“, rekla sam unijevši mu se u lice s pomalo psihopatskim osmijehom.

Ali ono što mi je najviše stvaralo euforiju je to što sam mislila da sam euforija zapravo ja. Činilo mi se da sam konačno odbacila sva ona društveno očekivana pravila ponašanja koja su me oduvijek gušila i da je euforija doslovno produkt toga što sam prestala trošiti energiju na preispitivanje kako je netko nešto shvatio i koje će posljedice na druge imati baš svaki moj postupak. Počela sam se ponovno ponašati onako kako se osjećam.

Ludovala sam, izlazila, živjela kao da je sve u potpunom redu. Imam za to energije, volje, zašto se suzdržavati, mislila

Činilo mi se da sam konačno odbacila sva društveno očekivana pravila ponašanja koja su me oduvijek gušila i prestala trošiti energiju na preispitivanje kako je netko nešto shvatio i koje će posljedice na druge imati baš svaki moj postupak

sam. To što svako malo imam upalu pluća i viroze kojih se užasno teško rješavam, nema veze - pa nekakve nuspojave ova kemoterapija mora imati.

Beskrajno su me nervirali zabrinuti pogledi najbližih i njihovi neprestani pokušaji da pronađu nježan način da mi kažu kako pretjerujem. Iako, mislim da im je istovremeno bilo draže da je situacija takva, nego dijametralno suprotna. Kakvu su svi, zapravo, vjerojatno očekivali. Tako da je moja euforija na neki način držala iznad vode jednu čitavu grupu ljudi. I omogućila da gotovo normalno živimo. Čak možda i bolje. Jer, odjednom sam postala sretna. Nestala je moja zla sestra blizanka, čangrizava, nervozna i u strahu od novog pada BDP-a, rasta nezaposlenosti i financijske nesigurnosti koja će sigurno uništavati život i njenoj djeci. Da, neke sam razloge za to imala, ali sam zapravo grizla nokte u strahu od budućnosti dok sam se vozila u sportskoj limuzini i sjedila u prostranom stanu koji gleda na borove elitnog kvarta. Za koji nitko nije dignuo kredit. U svakom slučaju, u takvo stanje svijesti više nisam htjela. Ali, što ako dobar dio moje trenutne percepcije stvarnosti ovisi o lijekovima stvorenoj euforiji?

Bila sam razočarana. Prolazilo mi je kroz glavu: što ću kad te euforije nestane? Kad me skinu s kemo, skinut će me i s nje. Ja je više ne mogu sama proizvoditi, to sam znala. A tako mi je proketo godila. Uplašila sam se i za svoje planove - postalo mi je jasno otkud mi uopće hrabrosti da ih smislim. I zaključila sam sljedeće: trebam isplanirati i dogovoriti sve dok je ona još tu, potpisati sve što se može i obavezati se unaprijed na ostvarenje ideja koje imam na sve moguće načine - jer kad ona nestane, pitanje je što će biti. Pa ako me ponovno prebaci u

IN MEMORIAM

onu nesigurnu, plahu i pomalo zbunjenu, da ta nema puno izbora. Ova pomahnitala i euforična više mi se sviđala.

...
 Dio je to intimne ispovijesti koju je u svojoj nedovršenoj knjizi napisala Tanja Simić Jelača, mlada žena, supruga i majka, dugogodišnja novinarka Nacionala, koja je 26. svibnja u svojoj 38. godini života preminula nakon četiri godine borbe s više vrsta raka u raznim terminalnim fazama. Nije to bila samo borba, već i urođeni prkos i vjera u nemoguće i u nepostojanje nepremostivih prepreka. Njezina prva dijagnoza, rak dojke u poodmakloj fazi, bila je šok ne samo za njezinu obitelj, već i za brojne prijatelje i kolege. U startu je rečeno da je bolest uzela maha, da je dijagnosticirana u kasnoj fazi i da izgledi nisu bajni. I to nedugo nakon što je rodila svoje drugo dijete. Kako tvrde njoj bliske osobe, velikim dijelom i zbog propusta onih koji nisu odmah dijagnosticirali da nije riječ o običnim nakupinama mlijeka... Mnogi bi nakon toga ostali frapirani. Ali, ne i Tanja. Nije bila osoba koja bi tražila krivnju u drugima niti netko tko bi pokleknuo pred problemima. Suočila se s onim najgorim. I uspjela! Uspjela je izliječiti rak dojke. Tekst koji je napisala odnosi se na tu prvu fazu liječenja. Uistinu je govorila da je rak nešto najbolje što joj se dogodilo u životu. Čak je dala i intervjuu za Globus, za temu o ženama koje su izliječile rak.

„Prije sam sažalijevala ljude koji imaju rak. Mislila sam da se to meni ne može dogoditi, da je to nešto nakon čega staje život. Međutim, rak mi je donio nov pristup životu. Drugačije odgajam djecu, drugačije gledam na brak, na odnose, ljude općenito. Drugačije gledam na život. Mislim da sam postala i kvalitetnija osoba, jer sam se riješila ogromne količine problema koji su mi trošili puno energije, a danas znam da uopće nisu bili bitni. Sada imam energije za važnije stvari“, ispričala je Tanja novinaru Borisu Orešiću. Na taj su je medijski istup zamolili u udruzi Sve za nju, a Tanja je u SMS poruci jednoj prijateljici duhovito napisala:

„Nemoj pasti u nesvijest kad danas vidiš Globus. Zamolili su me u udruzi Sve za nju da malo ‘promoviram’ rak pa sam napravila jednu popriličnu glupost.“ Ta joj je prijateljica

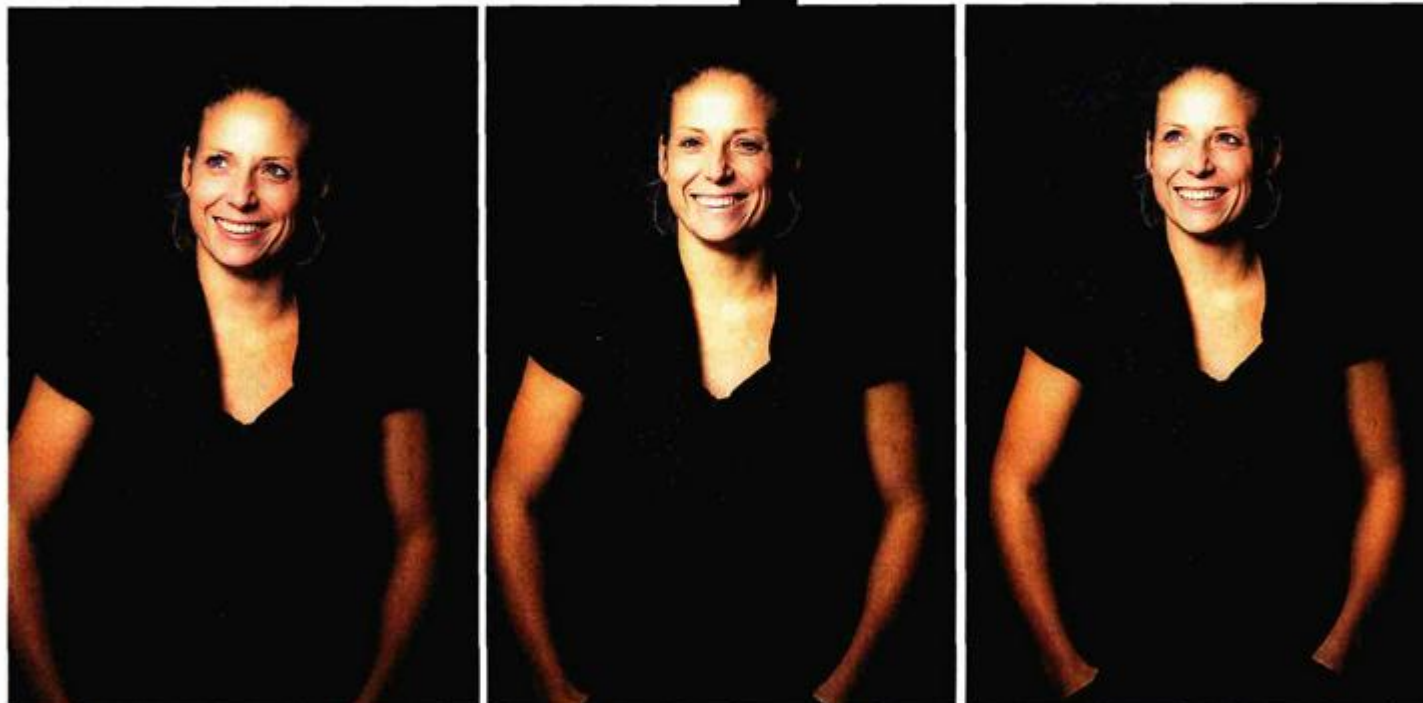
čestitala na hrabrosti da javno govori o tome što je sve proživljavala u borbi s bolešću jer je svojom ispoviješću možda nekome spasila život. Tanja je, naime, konstatala da je „rak bolest cijelog sustava“. Shvatila je koliko je u borbi s rakom bitna psihološka komponenta.

Prije sam sažalijevala ljude koji imaju rak. Mislila sam da se to meni ne može dogoditi, da je to nešto nakon čega staje život. No, rak mi je donio nov pristup životu.

Drugačije odgajam djecu, drugačije gledam na brak, na odnose, ljude općenito

„Mislila sam da meni ne treba psihološka pomoć, pa nisam ja neki papak. Onda sam došla u udruhu Sve za nju i shvatila da je rak bolest cijelog sustava. Da je konvencionalno liječenje samo jedan segment cijele priče, da je čak i po mišljenju nekih onkologa ono tek četvrtina cjelokupnog puta prema zdravlju. Uz liječenje, važni faktori su prehrana, tjelesna težina i fizička aktivnost, odnos vitamina i minerala u tijelu, ali i psihološki rad na sebi. Psihološka pomoć je na početku jako važna jer pomaže skratiti neproduktivni period šoka, što omogućava pacijentu da što prije nešto poduzme. Kao pacijent se može biti aktivan i pasivan. Na početku sam vjerovala da jedino što mogu učiniti jest primiti lijek, otići doma i čekati da vidim da li djeluje. Sad vjerujem da na svoj imunološki sustav mogu djelovati na bezbroj načina i da svaki od njih može imati učinka“, rekla je Tanja. Opisala je i trenutak kad joj je doktorica rekla da su nalazi uredni.

„Izišla sam zbunjeno iz ordinacije i za minutu sam joj opet pokucala i pitala je - jeste li vi to meni upravo rekli da se bolest u potpunosti povukla? Da, rekla je...“ Naravno, doktorica je Tanju upozorila i na mogućnost recidiva, odnosno da se bolest može vratiti za tri dana ili 30 godina. Međutim, Tanja je išla na redovite kontrole, pila je „pametne lijekove“ i činilo se da je sve u redu. Otprilike u to vrijeme javila se i u ponovno pokrenutu redakciju Nacionala. U „starom“ Nacionalu radila je od 2006. do njegova nasilnog gašenja. Nakon suočavanja s bolešću, željela je ponovno pisati, barem ponekad, to ju je jako veselilo. Iako smo se u Nacionalu bojali kako će to utjecati na njezino zdravlje, ona je sve uvjerala da je to upravo ono što joj treba. Tekstovi su joj, bez ikakvog pretjerivanja, uistinu bili posebni, bio ih je užitak čitati jer je

'Ukratko, ideja je ocrniti Slovence ;) Šalim se, ali pokazati da smo svi isti, kako u okvirima nacionalnih politika, predrasuda, kriminala, pa i obiteljskih tajni i ponavljanja grešaka predaka. Malo je 50 godina da se dogode veće promjene', napisala je Tanja o intervjuu s Alešom Čarom

svoj posao radila vješto i sa savršenom lakoćom. Bila je isprofilirana novinarka, s istančanim smislom za teme. I ranije u Nacionalu pisala je o društvenim i socijalnim temama, a otkako je ponovno počela pisati, počele su je zanimati i teme povezane s duhovnošću, samoizlječenjem, teme o izvanrednim ljudima poput Elona Muska ili pisaca Bekima Sejranovića i Aleksandra Hemonu, koji su kao izbjeglice ili u drugim okolnostima otišli iz bivše Jugoslavije i u inozemstvu ostvarili respektabilne karijere. Za Sejranovića je u internoj prepisci napisala da je „opičen“, da ima potpuno nekonvencionalnu biografiju i niz prestižnih nagrada, a još ga uz to zovu i „literarnim Casanovom“, što je sve naravno bila odlična preporuka za intervju s njim. Obično bi mailom obrazložila zašto misli da bi o nekoj osobi bilo zanimljivo napisati članak, a to bi elaborirala na svoj duhovit i originalan način, dubinski promišljajući svaku temu. Primjerice, kad je predlagala intervju sa slovenskim piscem Alešom Čarom, u povodu njegova romana „O podnošljivosti“ koji govori o četiri generacije jedne obitelji, između ostalog, napisala je: „Ukratko, ideja je ocrniti Slovence ;) Šalim se, ali pokazati da smo svi isti, kako u okvirima nacionalnih politika, predrasuda, kriminala, pa i obiteljskih tajni i ponavljanja grešaka predaka. Drugim riječima, kako je 50 godina malo da se dogode veće promjene, kako unutar obitelji, tako i unutar država i regije i koliko je besmisleno - baš zato što se unutar obitelji stalno ponavljaju iste greške - očekivati da se promjene na društvenoj i političkoj sceni dešavaju brže.“ Ono što ističu svi koji su poznavali Tanju, njezino je opetovano iskreno oduševljavanje ljudima koji su se nečim uspjeli istaknuti, predstaviti neke nove ideje, nove pristupe životu, drugim riječima, promijeniti uobičajene životne šprance. O tome što ju je oduševljavalo i kako je razmišljala, svjedoči njezin mail u kojem je predložila temu o Antonu Rudanu.

„Dakle, naletjela sam na dokumentarni serijal 'Lovac na bilje' - odlične produkcije i strašno dojmljive fotografije u kojoj stručnjak za samoniklo bilje, preživljavanje u prirodi i zdrav život općenito Anton Rudan putuje Hrvatskom i objašnjava kakve su i za što se sve mogu koristiti samonikle biljke koje su svuda oko nas. Meni je to zanimljivo jer vraća ljude na zaboravljena znanja o korištenju biljaka, u smislu - uberi si u Maksimiru umjesto da platiš u apoteci. Ali mi se Rudan čini zanimljivim sam po sebi - njegov je pseudonim Šumski kuhar i već se dugo bavi edukacijom o uključivanju samoniklog bilja u gastronomiju. Dugo je imao svoje priloge na 'Dobro jutro Hrvatska', a išao mu je i serijal na Telegraf.hr 'Šumski kuhar: hrana iz divljine'. Od 2014. ima i restoran u Tkalci, u kojem je naglasak na jelima od samoniklog bilja i sirovoj hrani. Restoran je jedan od onih malih, trenutno super popularnih malih bistroa, a u istom stilu je i dokumentarac - zbilja odlično vizualno izgleda, zanimljivo je i edukativno, malo u stilu 'Vrtlarice', ali uzbudljivije jer obuhvaća avanturizam. Super mi je zanimljivo što je pet godina imao tzv. off-road restoran, u kojem je pripremao zdravu hranu po Hrvatskoj, uglavnom na glazbenim festivalima. Sviđa mi se i što sve bilje za restoran beru nezaposlene žene s područja posebne državne skrbi, koje su za potrebe njegova restorana postale prve certificirane beračice samoniklog bilja u Hrvatskoj. Fasciniralo me kako je dobro povezo svoj hobi, edukaciju, priču o očuvanju prirode i zdravlja i sve to upakirao u atraktivan proizvod.

Režiju mu potpisuje Filip Filaković Philatz, autor spotova za Gibonnija, Edu Maajku i slične, a muziku Tomislav Šušak iz Vatre - uglavnom, ova urbana estradna ekipa u najboljim godinama u kreativnom i poslovnom smislu. Zapravo, bilo bi mi fora napraviti serijal uspješnih ljudi koji su od hobija napravili uspješan (ili barem isplativ) posao. Nedavno sam upoznala jednu takvu, Jasmina Kosanović se zove i izrađuje lutke. I pazi, tvrdi mi da su u plusu, ima dućan u Petrinjskoj, zapošljava troje ljudi i izrađuje predivne stvari. Čovjek bi pomislio - tko kupuje lutke, pogotovo jer zapravo nisu uopće za djecu, više su dekorativne, ali ona je zaljubljena u to, po zanimanju je modna dizajnerica i napravila je pravi biznis od toga. Dokaz one navodne teze da je dovoljno voljeti to što radiš i biti uporan, ostalo se samo odvije. Možda bi takav serijal priča potaknuo ove nezaposlene Hrvate koji samo kukaju da se prime posla ;)“

O tome da je imala poseban talent uvući čitatelja odmah u priču, svjedoči već i prva uvodna rečenica koju je u Nacionalu objavila u priči o Rudanu: „Iako prosječni građani u principu ni ne pomišljaju da bi mogli spraviti ručak od nečega što su upravo pregazili na šumskoj livadi, a kamoli da mogu zamisliti prehranu temeljenu na tome, Rudan ih je uspio poprilično zainteresirati...“

Tanju su intrigirale i teme koje je ona sama nazivala „rubnima“. Nije nikako željela da se njezino stanje borbe za izlječenje i pozitivan pristup životu počne poistovjećivati s bilo kakvim oblicima „samopomoći“ iz kategorije „self-help“ literature. No smatrala je da priča Indijke Anite Moorjani zaslužuje prostor u Nacionalu. Riječ je o autorici bestslera „Ponovno rođena“ u kojem ona opisuje svoju borbu s teškom bolešću, iskustvo bliske smrti i rapidni oporavak koji je uslijedio, a Nacional je priču objavio pod naslovom „Morala sam umrijeti da naučim

IN MEMORIAM

TANJA SIMIĆ JELAČA s bosansko-američkim piscem Aleksandrom Hemonom (sasvim lijevo) radila je intervju za Nacional u rujnu 2015., a sa švedskim autorom popularnih kriminalističkih romana Jansom Lapidusom u proljeće iste godine

živjeti". U nekim aspektima, Tanja je svakako u tom fascinantnom slučaju vidjela i obrise svog života, smatrajući da ju je rak zapravo natjerao da nauči živjeti.

Tanja je prvenstveno pisala priče o iznimnim ljudima, kakva je i sama bila, ali to nikada nije isticala niti bi ikada sebe tako predstavila. U svojoj reportaži o sestrama Kraljević i filmu „Lijepo mi je s tobom, znaš“, redateljskom prvijencu 33-godišnje snimateljice iz Zagreba Eve Kraljević koja u filmu portretira svoju 35-godišnju sestru Miju rođenu s Downovim sindromom, Tanja je napisala da taj film zapravo više govori o životu, odnosima, sazrijevanju, ljubavi i privrženosti, nego o tom vidljivom kromosomskom poremećaju od kojeg društvo često zazire.

„Očaj i tuga obitelji u kojima se rodi takav član, najčešće su prvo i zadnje što širu javnost asocira na taj poremećaj, a brutalna iskrenost i neposrednost osoba s Downovim sindromom toliko su neuobičajeni da se društvo s njima ne zna nositi. Na ulici je teško ne pogledati u njih, u komunikaciji još teže procijeniti kako bi na nešto mogli reagirati. Njihova nepredvidljivost neupućene često plaši i većini je, ako im to okolnosti ne nameću, lakše tom se temom uopće ne baviti. Čini se lakšim ne znati s čime se sve takve obitelji moraju nositi, kako izgleda njihov svakodnevni život i koliko im je teško. Jer uobičajena pretpostavka je da je takav događaj tragedija bez presedana, teret koji ne opterećuje samo roditelje, nego i njihovu braću i sestre. Upravo je takve predrasude Eva Kraljević svojim filmom željela srušiti“, napisala je Tanja koja, pišući o drugima, nikad nije davala do znanja da sama prolazi kroz borbu s teškom bolešću. Jedino bi na izravno pitanje prijatelja i kolega o tome kako je i ima li bolest pod kontrolom, odgovorila:

„Trenutno imam. Ma fascinantna je to škola, ne bi vjerovala.

Ako dobro završi, bit ću mudra kao Maroje i Gandalf zajedno.“ Maroje Mihovilović dugogodišnji je urednik i jedan od osnivača Nacionala čiju su mentorsku školu morali proći svi Nacionalovi novinari.

I taman kad smo svi pomislili da je ta najteža „škola“, borba s bolešću, iza nje, uslijedio je novi šok. Ovaj put puno gori. Dok je ona držala pod kontrolom rak dojke, pametnim lijekovima sprečavajući njegovo širenje na utrobu, bolest je metastazirala prema mozgu. Nitko, izgleda, nije kontrolirao stanice mozga. Kad je Tanja sama primijetila određene znakove da nešto nije u redu, opet su joj dijagnosticirali bolest u jako kasnoj fazi. Sa smiješkom na licu, kao da govori o nekoj sasvim običnoj stvari, jednoj je prijateljici rekla da su liječnici objasnili da „to nije za operaciju“. No ni u jednom trenutku razgovora nije prestala biti optimistična. Drugoga dana toj je prijateljici poslala poruku: „Samo da znaš, upravo plešem po sobi na laganini. Podsjetila si me da to uopće postoji...“

I nakon toga napisala je tekst za Nacional, upravo priču o Antonu Rudanu, ali je i nastavila razmišljati o ostalim temama o kojima bi mogla pisati, a kao što se to događa u novinarstvu, neke od njih su se izjalovile. Cijelo vrijeme pisala je i priču o sebi koju se tek ponekad, sramežljivo usudivala nazivati svojom budućom knjigom. Pitala se je li u toj knjizi previše iskrena, hoće li je netko osuđivati zato što se usudila, barem nakratko, samu sebe staviti na prvo mjesto. Što se usudila sanjati. Ili zato što se usudila uživati u tome.

Sa smiješkom na licu, prijateljici je rekla da su joj liječnici objasnili da 'to nije za operaciju'. Nije prestala biti optimistična. Drugoga dana toj je prijateljici poslala poruku: 'Samo da znaš, upravo plešem po sobi na laganini. Podsjetila si me da to uopće postoji...'